

**FOLKETINGET
RIGSREVISIONEN**

Marts 2023

**Rigsrevisionens notat om
beretning om**

Arbejdstilsynets tilsynseffektivitet

Opfølgning i sagen om Arbejdstilsynets tilsynseffektivitet (beretning nr. 6/2020)

7. marts 2023

RN 305/23

1. Rigsrevisionen følger i dette notat op på sagen om Arbejdstilsynets tilsynseffektivitet, som blev indledt med en beretning i 2020. Beretningen handlede om Beskæftigelsesministeriets indsats for at sikre en positiv udvikling i Arbejdstilsynets tilsynseffektivitet i perioden 2016-2019. Vi har tidligere behandlet sagen i notat til Statsrevisorerne af 5. marts 2021.

Konklusion

Rigsrevisionen finder det tilfredsstillende, at Arbejdstilsynet har implementeret en risikomodel til udvælgelse af virksomheder, som Arbejdstilsynet skal føre kontrol med. Rigsrevisionen finder det ligeledes tilfredsstillende, at Arbejdstilsynet måler sin tilsynseffektivitet, herunder effektivitet på tværs af tilsynscentre, og anvender resultaterne i sin styring. Rigsrevisionen vurderer på den baggrund, at denne del af sagen kan lukkes.

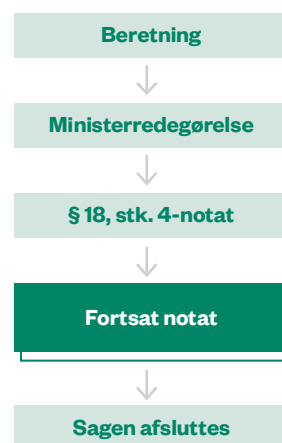
Rigsrevisionen finder det også tilfredsstillende, at Arbejdstilsynet er i gang med at evaluere effekten af dialog og vejledning på tilsynsbesøg. Rigsrevisionen vil fortsat følge dette arbejde.

I. Baggrund

2. Rigsrevisionen afgav i december 2020 en beretning om Arbejdstilsynets tilsynseffektivitet.

3. Da Statsrevisorerne behandlede beretningen, konstaterede de, at udviklingen i Arbejdstilsynets tilsynsproduktivitet havde været positiv i perioden 2016-2019, dvs. at de tilsynsførende havde brugt en større andel af deres tid ude på virksomhederne. Statsrevisorerne påpegede og undrede sig over, at Arbejdstilsynet – på trods af at en stor del af tilsynsindsatsen var risikobaseret, og at tilsynsproduktiviteten var steget – havde anvendt flere lønkroner pr. reaktion. Der var således sket et fald på 10 % i tilsynseffektiviteten siden 2017.

Sagsforløb for en større undersøgelse

Du kan læse mere om forløbet og de enkelte step på www.rigsrevisionen.dk

Tilsynseffektivitet

Tilsynseffektivitet er i beretningen defineret som forholdet mellem de lønkroner, Arbejdstilsynet bruger på tilsynsindsatsen, og antallet af reaktioner vedrørende overtrædelser af arbejdsmiljøloven.

Tilsynsproduktivitet

Tilsynsproduktivitet er i beretningen defineret som forholdet mellem de lønkroner, Arbejdstilsynet bruger på tilsynsindsatsen, og antallet af timer, de tilsynsførende er ude på virksomhederne (virksomhedstimer).

4. På baggrund af beretningen og Statsrevisorernes bemærkninger har vi fulgt op på følgende punkter:

Et opfølgingspunkt afsluttes, når Statsrevisorerne på baggrund af indstilling fra Rigsrevisionen vurderer, at myndighedernes initiativer er tilfredsstillende.

Opfølgingspunkt	Status
1. Arbejdstilsynets arbejde med at udvikle en ny risikomodell for udvælgelse af virksomheder, der skal føres tilsyn med.	Behandles i dette notat.
2. Arbejdstilsynets arbejde med at måle tilsynseffektiviteten, herunder bl.a. opfølgning på effekten af dialog og vejledning i forbindelse med tilsynsbesøg og effektiviteten på tværs af tilsynscentrene.	Behandles i dette notat.

5. Vi redegør i dette notat for resultaterne af opfølgningen på ovenstående punkter.

Hele sagen og dens dokumenter kan følges på www.rigsrevisionen.dk og på www.ft.dk/Statsrevisorerne.

II. Beskæftigelsesministeriets initiativer

6. Vi gennemgår i det følgende Beskæftigelsesministeriets initiativer i forhold til de udestående opfølgingspunkter. Dette sker med henblik på at vurdere, om Beskæftigelsesministeriets initiativer adresserer den kritik, der fremgår af Statsrevisorernes bemærkninger og Rigsrevisionens beretning. Gennemgangen er baseret på redegørelser og dokumentation fra ministeriet.

Ny risikomodell

7. Statsrevisorerne påpegede og undrede sig over, at Arbejdstilsynet – på trods af at en stor del af tilsynsindsatsen var risikobaseret, og at andelen af de tilsynsførendes tid på virksomhederne var steget – havde anvendt flere lønkroner pr. reaktion. Det fremgik af beretningen, at selv om der ikke var indikationer på, at arbejdsmiljøet var blevet bedre, og selv om Arbejdstilsynet brugte mere tid ude på virksomhederne, så blev der givet færre reaktioner på overtrædelser af arbejdsmiljølovgivningen.

8. Beskæftigelsesministeren oplyste i sin redegørelse til beretningen, at det er vigtigt, at der sker målrettet udvælgelse af virksomheder til tilsyn, samt at Arbejdstilsynet bliver endnu bedre til at udtage virksomheder med arbejdsmiljøproblemer til tilsyn. Som led i den politiske aftale fra 2019 skulle Arbejdstilsynet således udvikle en ny risikomodell til dette formål.

9. Rigsrevisionens opfølgning viser, at Arbejdstilsynet har udviklet en risikomodell ved brug af en machine learning-algoritme, der dagligt beregner sandsynligheden for, at virksomheder vil modtage mindst én materiel afgørelse. Virksomheder med høj risiko for et dårligt arbejdsmiljø bliver herefter udtaget til tilsyn.

Materiel afgørelse

En materiel afgørelse kan være et forbud eller et påbud, som vedrører konkrete arbejdsmiljøproblemer på en virksomhed, og som adskiller sig fra formelle afgørelser om virksomhedens manglende egenindsats, fx påbud om manglende arbejdspladsvurdering.

Risikomodelen baserer sig på oplysninger om tidligere tilsyn og resultatet heraf i perioden 2016-2019. Oplysningerne i modellen er udvalgt på baggrund af deres værdi i forhold til at kunne forudsige, om der findes arbejdsmiljøproblemer på en virksomhed. Arbejdstilsynet har oplyst, at modellen løbende forbedres med yderligere oplysninger i det omfang, disse øger modellens træfsikkerhed. Boks 1 viser, hvilke oplysninger der indgår i den aktuelle model.

Boks 1

Oplysninger i Arbejdstilsynets nye risikomodel (version 2)

- produktionsenhedsnummer, som identificerer virksomheden
- virksomhedens CVR-nummer
- virksomhedens branche og branchefamilie
- virksomhedens alder
- antal ansatte og årsværk i virksomheden
- antal anmeldte arbejdsulykker 3 år tilbage
- antal anmeldte erhvervs sygdomme 3 år tilbage
- antal klager inden for det seneste år
- virksomhedens region og kommune
- tidligere reaktioner
- antal sygedage og fraværsløb det seneste år.

10. Den tidligere model (indeksmodellen) var baseret på tildeling af point ud fra specifikke parametre. I den nye risikomodel foretager Arbejdstilsynet ikke en manuel vægtning, da det er algoritmen, der identificerer mønstre i datamængden. Arbejdstilsynet har oplyst, at den nye risikomodel har en højere træfsikkerhed end indeksmodellen.

Den nye risikomodel for danske virksomheder blev taget i brug i marts 2021 i en første version, mens version 2, der inkluderer tidligere reaktioner og sygefravær, er taget i brug i februar 2023. Arbejdstilsynet oplyser, at de udtager de første virksomheder til tilsyn på baggrund af version 2 i marts 2023.

11. Rigsrevisionen finder det tilfredsstillende, at Arbejdstilsynet har implementeret en ny risikomodel til udtag af virksomheder til tilsyn og løbende vil arbejde med at forbedre modellen. Rigsrevisionen vurderer på den baggrund, at denne del af sagen kan afsluttes.

Måling af tilsynseffektivitet

12. Statsrevisorerne bemærkede, at der var sket et fald på 10 % i tilsynseffektiviteten siden 2017. Statsrevisorerne hæftede sig desuden ved, at ud af Arbejdstilsynets 3 tilsynscentre havde Tilsynscenter Nord givet væsentligt flere reaktioner end de 2 andre centre. Hvis Tilsynscenter Syd og Tilsynscenter Øst havde haft samme niveau som Tilsynscenter Nord, ville det ifølge Rigsrevisionens beregninger have givet 18 % flere reaktioner i 2019.

Virksomhedstimer

Virksomhedstimer omfatter tid til tilsyn, opsøgende kørsel vedrørende indsats mod social dumping, møder med virksomhederne, arbejdsmiljø-relevant telefonisk dialog (dog ikke call center), aftaleforløb og tilbud om dialog og vejledning i forbindelse med påbud.

13. Beskæftigelsesministeren var i sin redegørelse til beretningen enig i, at det er vigtigt, at der er en positiv udvikling i tilsynseffektiviteten, men mente ikke, at antallet af reaktioner, som Rigsrevisionen havde valgt som indikator, er den eneste eller en dækkende indikator for et effektivt tilsyn. Ministeren oplyste i den forbindelse, at Arbejdstilsynet i kraft af dialog og vejledning bidrager til virksomhedernes forebyggende indsats. Ministeren var enig i, at det er vigtigt at kunne dokumentere anvendelsen og effekten af dialog og vejledning.

14. Rigsrevisionens opfølgning viser, at Arbejdstilsynet måler tilsynseffektivitet som virksomhedstimer pr. afgørelse samt som reaktioner pr. tilsynsførende. Arbejdstilsynet benævner dette *performance*. Effektivitetsmål og resultater behandles løbende af direktionen. Arbejdstilsynet følger desuden udviklingen i performance på tværs af tilsynscentre.

15. Vores gennemgang af Arbejdstilsynets direktionsrapport om 2021 viser, at Arbejdstilsynets performance var bedre i 2021, end den har været i 2019 og 2020. Konkret brugte tilsynsførerne gennemsnitligt 9,2 virksomhedstimer pr. afgørelse i 2019, mens gennemsnitsniveauet var 8,7 virksomhedstimer pr. afgørelse i 2021. Dette er steget til 9,0 virksomhedstimer i 2022. Det fremgår endvidere, at antallet af reaktioner pr. tilsynsførende i 2021 var på niveau med 2019.

16. Vores gennemgang viser, at Tilsynscenter Nord fortsat i 2021 havde en bedre performance end de øvrige 2 tilsynscentre. Tilsynscenter Nord brugte på månedsbasis gennemsnitligt 7,85 virksomhedstimer pr. afgørelse, mens Tilsynscenter Syd og Øst bruger henholdsvis 9,87 og 8,77 virksomhedstimer pr. afgørelse pr. måned. Det svarer til henholdsvis 26 % og 12 % flere virksomhedstimer pr. afgørelse pr. måned.

17. Arbejdstilsynet har desuden fulgt effekten af dialog og vejledning ved tilsynsbesøg, bl.a. ved en kvalitativ pilotevaluering. Pilotevalueringen blev afsluttet i juni 2021. Projektet med at måle effekten af dialog og vejledning gennemføres sammen med Det Nationale Forskningscenter for Arbejdsmiljø og forventes endeligt afsluttet i første kvartal 2024.

18. Rigsrevisionen finder det tilfredsstillende, at Arbejdstilsynet måler sin tilsynseffektivitet, herunder reaktioner pr. tilsynsførende og effektivitet på tværs af tilsynscentre, og at Arbejdstilsynet anvender resultaterne i sin styring. Rigsrevisionen vurderer på den baggrund, at denne del af sagen kan lukkes.

19. Rigsrevisionen finder det også tilfredsstillende, at Arbejdstilsynet er i gang med at evaluere effekten af dialog og vejledning på tilsynsbesøg. Rigsrevisionen vil fortsat følge dette arbejde.

Birgitte Hansen